

Čitateľský životopis

Za môj prvý kontakt s knihou môže moja stará mama z matkinej strany, ktorú môžem vlastne ako jediná nazvať čitateľom v matkinej rodine. Často sa o mňa starala, keď ani jeden z mojich rodičov nemohol a predčítavala mi rôzne detské knihy, väčšinou však išlo o rôzne detské leporelá, kde som mohla vidieť obrázky a ukazovať na rôzne tvary, ktoré sa tam nachádzali a zaujali ma. Niekedy mi predčítavala aj pred spaním rôzne detské príbehy, ako napríklad *Tri múdre kozliatka* od Jozefa Cígera Hronského alebo klasické rozprávky Walta Disneyho ako *Popoluška*, *Ariel – malá morská víla*, *Bambi* a iné. Čo sa týka mojich rodičov, matku nikdy beletria príliš nezaujímala, nakoľko sa už od môjho narodenia venuje verejnoprávnej práci a zamestnáva ju čítanie rôznych dokumentov, preto svoj voľný čas radšej strávi inou činnosťou. Od otca som však dostala rovnakú podporu ako od mojej starej mamy, nakoľko si na mňa ako živnostník dokázal nájsť čas a taktiež ma zoznamoval s rôznymi leporelami, ilustrovanými knihami alebo detskými časopismi. Celé detstvo mi boli predčítané prevažne knihy v slovenskom jazyku, avšak keďže je stará mama z matkinej strany rodená Češka a niekedy mi rozprávala príbehy aj po česky.

Mojim najobľúbenejším čítaním bolo v tej dobe leporelo s názvom *Môj Macík* od Márie Rázusovej-Martákovovej, originálne z ruštiny od autorky Zinaidy Alexandrovovej. Ilustrovaný malý macko bol sprevádzaný veršami, ktoré mi väčšinou predčítavala stará mama. Táto kniha sa v jej knižnici dochovala až do roku 2007, kedy sa narodil môj brat, ktorému bola taktiež predčítavaná. V čase, keď som ešte chodila do škôlky, som na Vianoce dostala knihu *Rozprávky pre neposlušné deti a ich starostlivých rodičov*, ktorá vyšla v roku 1997 od slovenského autora Dušana Taragela. Aj táto kniha mi bola predčítavaná, avšak pre mňa bola tou najneobľúbenejšou knihou, ktorú som vlastnila. Nešlo ani tak príbeh, ale o ilustrácie, ktoré obsahovala. Niektoré ma desili, iné sa mi proste nepáčili.

Pred nástupom na základnú školu v roku 2007 som ovládala niektoré písmená, dokázala som napísať a prečítať svoje meno, mená mojich rodičov a určite ešte nejaké iné slová, pretože sa mi vlastne celá rodina venovala a v ich voľnom čase, keď sa o mňa starali, mi pomáhali pripraviť sa čo najlepšie na nástup do prvej triedy. Tam som do ruky dostala perá, ceruzky a rôzne šlabikáre, ktoré mi pomáhali si oveľa viac osvojiť čítanie a písanie, vďaka čomu som už v druhej triede dokázala niektoré detské knihy čítať úplne sama. Môj prvý kontakt s knižnicou vlastne prišiel už v druhej triede prvého stupňa základnej školy, kedy som so spolužiačkami objavila existenciu školskej knižnice. V tej dobe bola na našej škole nová, obsahovala pomerne malý počet kníh, ale už pri kontakte s regálmi plných kníh rôznych hrúbok a žánrov, som si ako sedemročná vedela vybrať knihu, ktorú som si hneď v ten deň požičala. Jednalo sa konkrétne o knihu z roku 2006 s názvom *Rozalína, červená víla*, čo je prvý diel série *Čarovná dúha* od štyroch autoriek, ktoré vydávajú knihy pod pseudonymom Daisy Meadows. Kniha ma zaujala hlavne kvôli svojmu farebnému obalu, na ktorom sa nachádzala malá víla v červených šatách.

Okrem toho som sa na prvom stupni viac venovala čítaniu prózy a poézie od slovenských autorov, ktoré nám dávala učiteľka slovenského jazyka na precvičovanie. Pomáhali mi s tým doma, niekedy som si čítala aj so spolužiačkami alebo sme aktívne čítali na hodinách, kedy nás učiteľka vyvolávala a pomáhala nám, ak sme niečo nevedeli. Môj voľný čas som však trávila iba pri jednej sérii – *Čarovná dúha*, ktorú som spomínala vyššie. Nakoľko bola pomerne nová a diely sa prekladali do slovenského jazyka, snažila som sa prečítať každú

jednu dostupnú knihu, pretože ma veľmi zaujímal príbeh dvoch dievčat v mojom veku. Volali sa Rebeka a Tina a každá tenká kniha, ktorá mala okolo 80-100 strán, sledovala ich dobrodružstvá, v ktorých bojovali za pomoci rôznych víl proti zloduchovi. Zo začiatku som si knihy požičiavala v našej školskej knižnici, tam sa mi však nepodarilo zohnať všetky, a tak som spolu so starou mamou navštívila mestskú knižnicu, kde mi pomohla vypožičať ďalšie dostupné. Keďže však vychádzali ďalšie a ďalšie knihy z tejto série v slovenskom preklade a ja som nechcela čakať na knižnice, neskôr mi boli kupované. Až do roku 2010 som prečítala každú jednu knihu série Čarovná dúha, ktorá v preklade vyšla.

Počas štvrtej triedy v školskom roku 2010/2011 dali učiteľky slovenčiny všetkým svojim žiakom povinnosť naučiť sa básne podľa vlastného výberu, pretože sa na našej škole konal Hviezdoslavov Kubín. Už vtedy som vedela, že básne nie sú v mojej záľube, ale po dlhom rozhodovaní som si zvolila básne *Ranená breza* od Márie Rázusovej-Martákovej, s ktorou som sa zúčastnila, ale neumiestnila. Odvtedy som svoju pozornosť venovala básňam iba, ak bolo ich čítanie a následne učenie sa povinné zo školy, ako napríklad, keď sme sa mali naučiť naspamäť časti z básní *Turčín Poničaň* alebo *Mor ho!* od Sama Chalupku.

Potom sme sa sťahovali, chystala som sa do piatej triedy a druhý stupeň základnej školy som musela stráviť niekde inde. To výrazne znížilo môj záujem o čítanie, pretože som sa musela zoznámiť s novým prostredím a s novými spolužiakmi a učiteľmi. Začala som sa viac venovať mimoškolským aktivitám a k čítaniu som sa vracala iba zriedka, vlastne iba kvôli čitateľskému denníku, ktorý začal byť povinný. Ten som nerobila tak poctivo, ako niektorí iní študenti. Dostávali sme povinné knihy, ktoré sme museli prečítať a následne o nich napísať do čitateľského denníku, čo som vždy splnila, ale ešte sme mali dobrovoľné knihy, na ktoré som ani nepozrela. Medzi povinné knihy patrilo napríklad dielo *Starec a more*, ktoré napísal Ernest Hemingway, alebo dielo *Malý princ*, ktoré napísal Antoine de Saint-Exupéry.

O dva roky neskôr som opäť zmenila školu a vrátila sa napäť za mojimi spolužiakmi, s ktorými som strávila celý prvý stupeň. Staronové prostredie začalo na mňa a moje čítanie vplývať pozitívne. Keď som školu opustila, školská knižnica bola stále malá ako učiteľský kabinet, avšak po mojom návrate som zistila, že ju presunuli na iné poschodie do väčších priestorov a bola trikrát taká veľká. Z toho dôvodu som posledné roky na základnej škole ani raz nenavštívila mestskú knižnicu, pretože všetko, čo som potrebovala, som našla v tej školskej. K tomu, aby som znovu začala čítať beletriu vo voľnom čase, ma doviedli spolužiačky, pretože sa rozprávali o rôznych knihách, nie všetky som poznala a chcela som sa zapojiť do ich konverzácie. Moji rodičia sa o moje čítanie už dávno prestali zaujímať, keď vedeli, že to zvládnem aj sama a jedinou podporu a pomoc, ktorú som od nich dostávala, bolo pri ťažkých domácich úlohách alebo učení sa na testy. Vtedy som prvýkrát dočítala rôzne série, ako napríklad *Harry Potter* od autorky J. K. Rowling, *Počertená* od autorky Shani Petroff alebo, v tej dobe moju obľúbenú, trilógiu *Zlodejka duší* od autorky Kiersten White, či rôzne iné knihy pre mládež, ktoré boli populárne. Nečítala som žiadne knihy určené pre dospelých, skôr som si vyberala iba z literatúry pre mladých dospelých, avšak možno trilógia *Divergencia* od autorky Veronica Roth, bola pre mňa celkom zložitejšia na pochopenie, čítala sa mi ťažko, dokonca ani filmy sa mi nepáčili. Za úspech som považovala to, že som aj napriek tomu trilógiu dočítala.

Počas celého detstva som si vždy mohla čítať to, čo som chcela. Nikto mi nezakazoval žiadne knihy, skôr som si sama určila to, čo je pre mňa „zakázané“. Išlo hlavne o to, ako vyzerala

obálka knihy, pretože v tom čase to bol hlavný faktor, ktorý rozhodoval o tom, či si tú knihu prečítam, alebo nie. Obsahy som väčšinou nečítala, iba som videla obálku a názov a až neskôr som ľutovala, ak mi tá kniha neprišla zaujímavá – v tom prípade som ju ani nedokončila. Medzi obálky, ktoré sa mi vôbec nepáčili, patrili tie, na ktorých boli napríklad zobrazení polonahí ľudia, živí ľudia, zvieratá alebo dopravné prostriedky. Ilustrované obálky sa mi páčili oveľa viac.

Obdobie strednej školy od roku 2015 do roku 2020 moje čítanie tlačených kníh pozastavilo. Začala som sa viac venovať novému prostrediu okolo seba a učeniu sa nemeckého jazyka, ktoré bolo na mojej novej škole povinné. Fyzické knihy som vymenila za tie elektronické, pretože mi bolo pohodlnejšie si čítať povinnú školskú literatúru cez mobil, než v ruke držať ťažkú knihu, hlavne ak som cestovala autobusom. Nemala som ani inú možnosť, pretože sa v mojej škole nenachádzala funkčná školská knižnica a nebola som zvyknutá chodiť do mestskej. Čitateľský denník prestal byť povinný, avšak v treťom ročníku nám učiteľka slovenského jazyka a literatúry zadala tri maturitné knihy na povinné prečítanie, ktoré následne kontrolovala písomným testom. Jednou z nich bolo dielo *Jozef Mak* od Jozefa Cígera Hronského. Okrem maturitných kníh som počas strednej školy vo svojom voľnom čase neprečítala ani jednu beletristickú knihu.

Po skončení strednej školy v roku 2020 som sa snažila znovu presvedčiť, aby som sa vrátila k čítaniu beletrie, vždy som nad tým však mávla rukou a nedokázala si na to nájsť chuť a urobiť čas. Všetko sa zmenilo začiatkom roka 2021, kedy som si od svojho otca požičala 4 detektívne knihy od slovenského autora Dominika Dána. Môj otec je veľkým fanúšikom tohto autora, kupuje si každú jeho knihu, keď vyjde a ja som vtedy mala chuť ponoriť sa do žánru thrillerov a detektívok. Aby som sa do čítania naspäť vrátila, motivovala som sa tým, že som si začala kupovať nové knihy, pretože som túžila po tom vybudovať si osobnú knižnicu, v ktorej by som mohla sledovať svoj pokrok, keďže som si ju rozdelila na dve polovice – na ľavú stranu som si ukladala knihy, ktoré som dočítala a na pravú stranu tie, ktoré sa len chystám čítať. V mojom úplne prvom veľkom nákupe sa nachádzali žánre ako young adult, ženská literatúra alebo detektívky. Tieto knihy som začala čítať vo voľnom čase počas navštevovania vysokej školy, ktorá mi nedovoľovala nájsť si iné zamestnanie. Niektoré knihy som si začala sťahovať do aplikácie Books v mojom iPhone, ale zistila som, že mi prestalo vyhovovať čítanie elektronických kníh a znovu som našla obľubu vo fyzických knihách.

Keď budem staršia, určite si plánujem brať príklad z mojej starej mamy z matkinej strany, ktorá je celý život vášnivou čitateľkou aj napriek jej iným povinnostiam. Plánujem mať veľkú knižnicu ako ona, niektoré knihy od nej prevezmem, doplním tie svoje a dokúpim ďalšie.

Aj keď ma čítanie baví a vrátila som sa k nemu tak pred dvoma rokmi, za celý život som si nenašla ani jedného obľúbeného autora. Najviac kníh, som prečítala od autorky J. K. Rowling, ale to sa jednalo o sériu Harry Potter, žiadnu inú knihu som od nej nečítala a ani neplánujem. Medzi obľúbené knihy by som mohla zaradiť napríklad *The Hating Game* od autorky Sally Thorne, ktorú som prečítala v roku 2022 alebo *Blood Mist* od autora Mark Roberts, ktorú som prečítala v roku 2021. Ani jednu knihu by som si však opätovne neprečítala, nakoľko si doteraz pamätám o čom boli a osobne mi príde celkom zbytočné znovu čítať niečo dávno prečítané. Za rituál považujem to, že si v poslednej dobe vždy nájdem čas na čítanie večer pri sviečke. Väčšinou však čítam fyzické knihy, ktoré majú do 200 strán, ale snažím sa venovať

sa aj elektronickým knihám v mobile, ich čítanie mi ale trvá dvakrát toľko, nakoľko sa na mobile skôr venujem iným činnostiam.

- pěkný a soustředěně napsaný text, navíc je to skutečně text (s ústrojnou strukturou).